

1. Shrnutí

- První polovina roku 2014 zastihla ekonomiku České republiky ve fázi solidního ožívování, které přišlo po dvou letech trvající recese. HDP¹ rostl v obou čtvrtletích 2014 v meziročním vyjádření více než dvakrát tak rychle oproti jeho přírůstku za EU 28. Rychleji než ČR rostly sice ekonomiky Polska a Maďarska, ve srovnání se Slovenskem se však HDP České republiky vyvíjel příznivěji, což bylo naposled patrné v posledním čtvrtletí 2009 (vyšší vykázaný růst v ČR v roce 2014 však ovlivnila i recesí snížená srovnávací základna). Příznivě se podle pololetních dat vyvíjely vnější ekonomické vztahy, hospodaření státu i trh práce.
- Přesto byl však u většiny nejdůležitějších sledovaných parametrů popisujících ekonomiku patrný odlišný vývoj příznivějšího 1. čtvrtletí 2014 oproti vývoji ve 2. čtvrtletí. V něm při mezikvartálním srovnání česká ekonomika již jen stagnovala, v meziročním srovnání přetrvával růst HDP i nadále výrazně vyšší (+2,7 %, v 1. čtvrtletí +2,9 %). Za celý první půlrok se výkon tuzemské ekonomiky zvýšil meziročně o 2,8 %.
- Ve 2. čtvrtletí posilovaly všechny hlavní složky poptávky s výjimkou výsledku zahraničního obchodu. Z pohledu budoucího růstu ekonomiky přináší naděje především zvýšené výdaje na investice, jejichž meziroční přírůstek (+6,9%) byl třikrát vyšší než růst investic v EU 28 a dynamiku v eurozóně převyšil téměř pětkrát. Ještě rychleji než investice však stoupla celková tvorba hrubého kapitálu, což svědčí o meziročně výrazně pomalejším úbytku zásob na skladech. Jak začíná být patrné v samotném 2. čtvrtletí podle čísel o struktuře odhadu HDP, přes meziroční zesílení pozitivního vlivu výdajů na konečnou spotřebu domácností (+1,9 %) činil však jejich mezikvartální růst jen +0,2 %, podobně jako u vládního sektoru (+2,3 %, ale -0,3 % mezikvartálně).
- Celkově přidaly výdaje na konečnou spotřebu ve 2. čtvrtletí k růstu HDP +1,5 pb. (v 1. čtvrtletí 1,1 pb.), výdaje na investice 1,5 pb., tj. téměř stejně jako předchozí tři měsíce (+1,4 pb.) a směrem k růstu HDP působila i změna stavu zásob (+0,8 pb. proti -0,6 pb. z 1. čtvrtletí). Naopak výsledek zahraničního obchodu růst HDP snižoval (-1,1 pb.) oproti svému pozitivnímu příspěvku v 1. čtvrtletí (+0,9 pb.).
- Výkonnost odvětví české ekonomiky podle jimi vyprodukované hrubé přidané hodnoty stoupla ve 2. čtvrtletí meziročně o 3,3 %, což bylo nejvíce za poslední tři a půl roku. Dvěma třetinami (+2,2 pb.) k tomu přispěl zpracovatelský průmysl, jehož vliv byl nejsilnější, stejně jako v předchozích dvou čtvrtletích. Za pololetí byl zaznamenán také pozitivní příspěvek stavebnictví a služeb k růstu hrubé přidané hodnoty, což bylo předtím naposledy patrné v 1. čtvrtletí 2011.
- Vývoj produkce ve stavebnictví indikuje odraz ode dna (meziročně +8,3 % v 1. čtvrtletí, +3,9 % ve 2. čtvrtletí 2014), přičemž opakovaný meziroční růst ve dvou po sobě jdoucích čtvrtletích se vyskytl v tomto odvětví poprvé od přelomu let 2007 a 2008.
- Ceny v ekonomice podle úhrnné hladiny stouply meziročně o 2,5 %. Způsobil to však především pohyb cen v zahraničním obchodě, neboť ceny pro spotřebitele meziročně fakticky stagnovaly (+0,2 %) a ceny v průmyslu poklesly o 0,2 % vlivem snížení cen energií (ve zpracovatelském průmyslu stouply o 1,8 %).
- Příliv přímých investic ze zahraničí byl v pololetí výrazně nižší než v předchozích dvou letech (o 21,5 mld. meziročně na 56,2 mld. korun). Investoři totiž ponechali v ČR výrazně méně ze svých zisků, jejich repatriace naopak výrazně posílila. To však nezhoršilo výsledek vnějších ekonomických vztahů, neboť všechny tři složky platební bilance vykazaly přebytky. Silný byl především pozitivních vliv zbožových obchodů při pokračujícím vysokém růstu exportu motorových vozidel.
- Celková zaměstnanost v ekonomice (5 145,5 tis. osob) byla nejvyšší od 1. čtvrtletí 2009. Přesto však v samotném 2. čtvrtletí již jen stagnovala (+3,9 tis. osob), což ukazuje na slábnoucí vliv částečných pracovních úvazků a prací na dobu určitou, které v letech recese naopak celkové počty zaměstnaných osob zvyšovaly. Průměrná nominální mzda stoupla za pololetí meziročně o 2,8 %, reálná o 2,6 %, za 2. čtvrtletí o 2,3 %, resp. 2,1 %.
- Ekonomické oživení se zatím nepromítá do výraznějšího růstu domácích úvěrů. Úbytek firemních vkladů svědčí o tom, že podniky zřejmě financují své fixní investice ze značné části z vlastních zdrojů. Lidé dále vybírají peníze ze svých termínovaných vkladů při růstu úložek na žirových účtech. Už druhé čtvrtletí rostou meziročně bankovní i nebankovní úvěry na spotřebu.

¹ Pokud není uvedeno jinak, jsou data o HDP a jeho složkách vyjádřena reálně a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.

- Po šesti letech deficitů skončilo pololetní hospodaření státu přebytkem. Významně stoupl výběr korporátní daně (+8,4 %) i DPH (+7 %) vlivem oživení ekonomiky. ČR zaznamenala historicky nejvyšší čistou pozici vůči rozpočtu EU (56 mld. korun). Státní dluh nestoupl i vlivem snížení nákladů na jeho obsluhu.

